

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ТУКАЙ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ «КОМСОМОЛЕЦ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ»
МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕ СОВЕТЫ**

КАРАР

«24» Октябрь, 2019 ел

Комсомолец авыл жирлеге

№9/1

Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Комсомолец авыл жирлеге территориясен төзекләндерү кагыйдәләренә үзгәрешләр керту турында

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ санлы Федераль закон, Россия Федерациисе Төзелеш һәм торак-коммуналь хужалык министрлыгының 2017 елның 13 апрелендәге «Жирлекләр, шәһәр округлары, шәһәр эче районнары территорияләрен төзекләндерү кагыйдәләрен әзерләү өчен методик тәкъдимнәрне раслау турында» 711/пр санлы приказы, Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Комсомолец авыл жирлеге уставы нигезендә Комсомолец авыл жирлеге муниципаль берәмлеке Советы

КАРАР БИРДЕ:

1. Муниципаль берәмлекнең 2012 елның 07 ноябрендәге 16 санлы карары белән расланган Тукай муниципаль районы Комсомолец авыл жирлеге территориясен төзекләндерү кагыйдәләренә түбәндәгә үзгәрешләрне кертергә:

1) Элеге кагыйдәләрнең 1 өлешен яңа редакциядә бәян итәргә:

«2. Төп төшөнчәләр

Элеге кагыйдәләрдә түбәндәгә төшөнчәләр кулланыла:

арборицидлар – чүп агач-куак үсемлекләренә каршы кулланыла торган химик матдәләр;

территорияне төзекләндерү – муниципаль берәмлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләре белән билгеләнгән чараплар комплексын тормышка ашыру буенча, гражданнарың яшәү шартларын тәэммин итүгә һәм уңайлылыгына, муниципаль берәмлек территориясенең санитар һәм эстетик торышын яхшыртуга, торак пунктлар территорияләрен, шул исәптән гомуми файдаланудагы территорияләрне, жир кишәрлекләрен, биналарны, төзелмәләрне, корылмаларны, якын-тирә территорияләрне карап тотуга юнәлдерелгән эшчәнлек.»;

Сосновский балтырганы – чатырлылар гайләлегенә кергән эре үлән үсемлеге. Үсемлек тән тиресен пешереп, озак төзәлми торган яралар ясый;

ташландык транспорт чарасы – милекче тарафыннан алты айга һәм аннан да күбрәк срокка калдырылган, башка затларның аңа керү мөмкинлеге (ишекләр, кузовның пыяла, башка элементлары булмау, ишекләре ачык булу, ишекләрне бикләү мөмкинлеге булмау аркасында h.b.) чикләнмәгән, шулай ук аны билгеләнеше буенча куллану мөмкин булмаган (көпчәкләре тишек булу, тәгәрмәчләре яки башка конструктив детальләре булмау h.b.) һәм транспорт чаralарын саклау өчен билгеләнмәгән (транспорт чаralарын урнаштыру өчен махсус билгеләнгән урыннардан тыш) гомуми файдаланудагы урыннарда (йорт яны территорияләрендә) яки озак вакыт (алты ай һәм аннан күбрәк) транспорт чаralарын урнаштыру өчен махсус билгеләнгән урыннарда (парковка, парковка урыннарында, түләүле автостоянкаларда, гаражлардан яки техниканы саклау өчен билгеләнгән башка биналардан тыш) торган һәм машиналар, жәяүлеләр йөрешенә, территорияне жыештыруга, ашыгыч хезмәт автомашиналары, башка махсус транспортның йөрешенә, чүп жыю машиналарының подъездлар, чүп контейнерлары янына керүенә киртә булып торган һәм (яки) авыл жирлеге (шәһәр округы) территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен бозып урнаштырылган транспорт чарасы. Ташландык транспорт чарасы, машиналар, жәяүлеләр йөрешенә, территорияне жыештыруга, ашыгыч хезмәт автомашиналары, башка махсус транспортның йөрешенә, чүп машиналарының подъездлар, чүп контейнерлары янына керүенә комачауламау, шулай ук потенциаль терроризм куркынычын бетерү максатында билгеләнгән тәртиптә эвакуацияләнергә тиеш;

төзекләндерү элементларының нормалаштырыла торган комплексы – муниципаль берәмлек территориясендә куркынычсыз, уңайлы һәм жәлеп итүчән мөхит булдыру өчен төзекләндерү элементларының минималь ярашуы;

Төзекләндерү элементларының нормалаштырыла торган комплексы жирле нормалар һәм территорияне төзекләндерү кагыйдәләре составында жирле үзидарә органы тарафыннан билгеләнә.

территорияне төзекләндерү объектлары – төзекләндерү буенча эшчәнлек алыш барыла торган муниципаль берәмлек территорияләре: мәйданчыklar, ишегаллары, кварталлар, функциональ-планлаштыру районнары, административ округлар һәм шәһәр округлары районнары территорияләре, шулай ук бердәм шәһәр төзелеше регламенты (саклау зоналары) яки визуаль-пространство аша кабул итү принциби (төзелеш белән мәйдан, якын-тирә территория һәм төзелеш белән урам) буенча бүленә торган территорияләр, муниципаль берәмлекнең башка территорияләре;

территорияләрне төзекләндерүнә нормалаштыру объектлары – территорияне төзекләндерү буенча нормаларда һәм кагыйдәләрдә түбәндәгеләр билгеләнә торган муниципаль берәмлек территорияләре: төзекләндерү элементларының нормалаштырыла торған комплексы, аларны әлеге территориядә урнаштыру нормалары һәм кагыйдәләре. Түбәндәгеләр мондый территорияләргә керергә мөмкин: төрле функциональ билгеләнештәге мәйданчыklar, жәяүлеләр коммуникацияләре, юллар, жәмәгать кинлекләре, жәмәгать, торак төзелеше

урыннары һәм зоналары, производство төзелешенең санитар-сак зоналары, рекреация объектлары, торак пунктның урам-юл чөлтәре, инженерлык коммуникацияләренең техник (саклау-эксплуатация) зоналары;

территорияләрне җыештыру – житештерү һәм куллану калдыкларын, башка чүп-чарны, карны жыю, махсус билгеләнгән урыннарга чыгару белән бәйле эшчәнлек төре, шулай ук халыкның экологик һәм санитар-эпидемиологик иминлеген тәэммин итүгә һәм әйләнәтире мохитне саклауга юнәлтелгән башка чаралар;

яшелләндөрү – үсемлекләр компонентларыннан актив файдаланып, муниципаль берәмлек мохитен формалаштыруны тәэммин итүче территорияне төзекләндөрү һәм ландшафтлы оештыру, шулай ук муниципаль берәмлек территориясендә элегрәк барлыкка килгән яки башта булган табигый тирәлекне саклау элементы;

туплаучы бункер – күләме 2,0 куб метрдан артык, эре габаритлы калдыклар жыю өчен стандарт савыт;

каты коммуналь калдыклар – физик затлар куллану процессында торак урыннарда барлыкка килгән калдыклар, шулай ук физик затлар тарафыннан шәхси һәм көнкүреш ихтыяжларын канәгатьләндөрү максатында торак биналарда файдалану процессында үз куллану үзенчәлекләрен югалткан товарлар. Каты коммуналь калдыкларга шулай ук юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр эшчәнлеге процессында барлыкка килә торган һәм физик затлар куллану процессында торак биналарда барлыкка килүче калдыкларның составына охшаш калдыклар керә;

сыек көнкүреш калдыклары – халыкның тормыш эшчәнлеге нәтижәсендә барлыкка килүче калдыклар (азык әзерләү, торак биналарны җыештыру, үзәкләштерелмәгән канализациянең фекаль калдыклары һ.б.);

каты коммуналь калдыкларны чыгару – каты коммуналь калдыкларны җыелган урыннарыннан каты коммуналь калдыкларны эшкәртү, утильләштерү, зарарсызландыру, куму өчен файдаланыла торган объектларга кадәр ташу;

сыек көнкүреш калдыкларын чыгару – үзәкләштерелмәгән канализация объектларыннан лицензияләнгән чистарту объектына (чистарту корылмаларына) сыек көнкүреш калдыкларын махсус транспорт белән төяү һәм китерү;

гербицидлар – үсемлекләрне юк итү өчен кулланыла торган химик матдәләр;

каты коммуналь калдыкларны, сыек көнкүреш калдыкларын чыгару графигы – каты һәм сыек көнкүреш калдыкларын чыгаруга килешүнен урыны (адресы), калдыкларның күләме һәм чыгару вакыты күрсәтелгән состав өлеше;

йорт биләмәсе – аның янәшәсендәге жир кишәрлеге белән шәхси торак йорт;

яшел утыртмалар – аерым территориядә урнашкан агач, куак һәм үлән үсемлекләре жыелмасы;

жир эшиләре – шәһәр территориясенең камилләштерелгән яки грунт өслеген бозып яки юллар һәм тротуарларның камилләштерелгән өслекләрен урнаштырып (жәеп) грунтны алу, урнаштыру белән бәйле эшиләр;

зур габаритлы калдыклар – күләме аларны контейнерларга урнаштырырга мөмкинлек бирми торган каты коммуналь калдыклар (мебель, көнкүреш техникасы, торак биналарны агымдагы ремонтлаудан калдыклар һ. б.);

контейнер – эре габаритлы калдыклардан тыш, каты коммуналь калдыкларны туплау өчен билгеләнгән чүп-чар жыю савыты;

кече архитектура формалары – жирлек дизайны объектлары (чүп савытлары, эскәмияләр, декоратив коймалар, яктырткычлар, декоратив диварлар, фонтаннар, беседкалар, чәчәкләр өчен вазалар, монументаль-декоратив композицияләр, декоратив скульптуralар, балалар, спорт мәйданчыклары, ял мәйданчыклары жиһазлары h.b.);

вак ишегалды корылмалары – жир кишәрлегендә төзелә торган вакытлы корылмалар (базлар, күгәрчен кетәкләре, сарайлар h. b.);

күпфатирлы торак йорт – торак йорт янындагы жир кишәрлегенә яки мондый йортта гомуми файдаланудагы биналарга мөстәкыйль чыгу урыны булган, ике һәм аннан күбрәк фатир жыелмасы. Күпфатирлы йортта торак законнары нигезендә биналар милекчеләренең гомуми мөлкәте элементлары бар;

чүп-чар өеме – контейнер мәйданчыгында яки теләсә кайсы башка территориядә үз белдеге белән ташлау нәтижәсендә барлыкка килгән каты һәм зур габаритлы көнкүреш калдыкларының 1 куб. метрдан артмаган күләмдә жыелуы;

рөхсәтсез чүп-чар ташлау урыны – каты һәм зур габаритлы көнкүреш калдыкларын, житештерү калдыкларын, юридик һәм физик затлар эшчәнлеге процессында барлыкка килгән башка чүп-чарны үз белдеге белән (рөхсәтсез) 50 кв. метрдан артык мәйданда һәм 30 куб. метрдан артык күләмдә ташлау (урнаштыру) яки жыю;

житештерү һәм куллану калдыклары (алга таба – կалдыклар) – житештерү, эшләр башкару, хезмәтләр күрсәту процессында яки куллану процессында барлыкка килгән, 1998 елның 24 июнендәге 89-ФЗ санлы «Житештерү һәм куллану калдыклары турында» Федераль закон нигезендә бетерелергә тиешле матдәләр яки предметлар;

авыл хужалыгы калдыклары – авыл хужалыгы культураларын үстергәндә һәм авыл хужалыгы терлекләрен тотканда шәхси хужалык алыш бару процессында барлыкка килә торган калдыклар (тирес, салам, чабылган үлән, чүп үләннәре, сабак h.b.);

территорияләрне яшелләндөрү – табигый үсемлекләр, ясалма төзелгән бакча-парк комплекслары һәм объектлары, бульварлар, скверлар, газоннар, чәчәклекләр урнаштырылган жәмәгать урыннары, торак, иҗтимагый, эшлекле, коммуналь, житештерү өчен билгеләнешендәге аз төзелгән территория.

чүп-чар өеме чыганагы – үз белдеге белән ташлау нәтижәсендә 50 кв. метрдан артык мәйданда һәм 30 куб. метрдан артык күләмдә каты һәм зур габаритлы көнкүреш калдыклары жыелмасы;

төзелеш объекты паспорты – объект исеме, төзүченең (заказчының), эшләрне башкаручының (подрядчы, генподрядчы) исеме, объект буенча эшләр башкаручының фамилиясе, вазыйфасы һәм телефон номерлары, эшләрне башлау һәм тәмамлау сроклары, объект схемасы күрсәтелгән мәгълүмат тактасы;

жир асты инженерлык коммуникацияләре – төрле билгеләнештәге торбауткәргечләр һәм кабельләр (сууткәргеч, канализация, жылылык, элемтә h. b.);

су басу – елгаларда, сусаклагычларда су арту белән бәйле рәвештә грунт сулары күтәрелү, атмосфера явым-төшемнәре төшү, кар эрү, юлларга, тротуарларга

асфальт-бетонны сыйфатсыз жәю, инженерлық системаларыннан һәм коммуникацияләреннән су китү яки агу, су кабул иту жайламалары һәм еслек сууткәргеч корылмалары төзек булмау яисә хезмәт күрсәту қагыйдәләрен бозу нәтижәсендә, юл участогын, транспорт тоннельләрен, территория өлешен жәяулеләр, автотранспорт, шәһәр пассажир транспорты хәрәкәтенә тоткарлык тудыручи су басу.

Мәйданы 2 кв. метрдан артык булган, 3 сантиметрдан артык тиранлектә су белән тулган территория су басылган дип санала;

каты қөнкүреш калдыклары полигоннары – халыкның санитар-эпидемиологик куркынычсызлығын гарантияли торган каты қөнкүреш калдыкларын изоляцияләү һәм заарсызландыру өчен билгеләнгән махсус корылмалар;

муниципаль берәмлек территориясен төзекләндерү қагыйдәләре – муниципаль берәмлек территориясен төзекләндерү қагыйдәләре белән билгеләнгән чаралар комплексын тормышка ашыру буенча, гражданнарын яшәү шартларын тәэммин итүгә һәм уңайлылығына, муниципаль берәмлек территориясенең санитар һәм эстетик торышын яхшыртуга, торак пунктлар территорияләрен, шул исәптән гомуми файдаланудагы территорияләрне, жир кишәрлекләрен, биналарны, төзелмәләрне, корылмаларны, якын-тирә территорияләрне карап тотуга юнәлдерелгән эшчәнлек;

йорт яны территориясе – яшелләндерү элементлары, жәяулеләрнең керү юллары, йортка керү юллары, әлеге йортта яшәүчеләр өчен мәйданчыклар (балалар, спорт, ял өчен, контейнерлар өчен, этләрне урамда йөрту өчен) һәм йортны эксплуатацияләү, хезмәт күрсәту һәм төзекләндерү өчен билгеләнгән башка объектларны үз өчен алган күпфатирлы торак бина янындагы жир кишәрлеге;

янәшә территория – бина, корылма, койма, төзелеш мәйданчыгының, сәүдә, реклама объектларының һәм юридик яки физик затларның милегендә, биләвендә, файдалануында булган башка объектларның чикләренә турыдан-туры totashып китүче территория;

каты қөнкүреш калдыклары жыю – эшчеләр тарафыннан чүп-чар камераларын комплекслы жыештыру, контейнерларны тутыру һәм контейнер мәйданчыкларын чистарту белән бәйле чаралар комплексы;

кар ташлау урыны – кар өю өчен махсус урын;

территорияләрне карап тоту – биналар, төзелмәләр һәм корылмалар фасадларын, кече архитектура формаларын, койма һәм киртәләрне, төзелеш мәйданчыкларын, яшел утыртмаларны, жир асты инженерлық коммуникацияләрен һәм аларның конструктив элементларын, жир кишәрлекендә урнашкан транспорт инфраструктурасы объектларын вакытында ремонтлау һәм карап тоту белән бәйле чаралар комплексы;

гомуми файдаланудагы юлларны карап тоту – юлның, юл корылмаларының, юлларны комплекслы төзекләндерү элементларының транспорт-эксплуатация торышы тәэммин ителгән эшләр комплексы;

калдыкларны сортларга аеру – житештерү һәм куллану калдыкларын сыйфат яғыннан аерыла торган билгеле бер критерийлар нигезендә бүлү һәм (яки) катнаштыру;

транспорт чараларын урнаштыру өчен махсус урыннар – закон нигезендә

оештырылган автомобиль кую урыннары, гаражлар, ремонт остаханәләре һәм техниканы саклау (хезмәт курсату) өчен билгеләнгән башка биналар; Россия Федерациясе Хөкүмәтенең «Юл хәрәкәте кагыйдәләре турында» 1993 елның 23 октябрендәге 1090 нчы каары белән расланган Россия Федерациясе Юл хәрәкәте кагыйдәләре нигезендә билгеләнгән парковкалар (парковка урыннары);

каты көнкүреш калдыкларын чыгару графигын өзү – каты көнкүреш калдыкларын чыгаруның маршрут, сәгать буенча графигын 2 сәгатьтән артыкка бозу;

төзелеш калдыклары – төзелеш, капиталь ремонт, ремонт, объектларны (торак биналар, биналар, корылмалар) төзекләндерү, реконструкцияләү процессында барлыкка килә торган калдыклар (такталар, кирпич, бетон, буяу, пыяла h. б.);

беркетелгән территорияләрне жыештыру – ачык грунт территорияләрен һәм территорияләрне каткан пычрактан, чүп-чардан, кардан һәм боздан, газоннарны чүптән дайми чистартуга, шулай ук моның өчен маҳсус билгеләнгән урынга житештерү һәм куллану калдыкларын, яфракларны, башка чүп-чарны, карны, бозны жыю һәм чыгару белән бәйле чарапар комплексы, халыкның экологик һәм санитар-эпидемиологик иминлеген тәэммин итүгә юнәлтелгән башка чарапар;

территорияне төзекләндерү элементлары – төзекләндерүнен состав өлеше буларак кулланыла торган декоратив, техник, планлаштыру, конструктив жайламалар, үсемлек компонентлары, жиһазлар һәм бизәлешләрнен төрле төрләре, кече архитектура формалары, капиталь булмаган стационар булмаган корылмалар, тышкы реклама һәм мәгълүмат.»;

2) 7.3 пунктына түбәндәгә эчтәлектәге абзацны өстәргә:

«- чүп үләнен вакыт-вакыт чаптырырга, чүп үләнен һәм қуак үсемлекләрен, барыннан да элек гражданнарның гомере һәм сәламәтлеге өчен куркыныч тудыручи үсемлекне – Сосновский балтырганын юк итәргә.

Сосновский балтырганын һәм гражданнарның тормышы һәм сәламәтлеге өчен куркыныч тудыручи башка үсемлекләрне бетерү чарапары чәчәк бәреләре барлыкка килгәнче һәм чәчәк ата башлаганчы үткәрелергә тиеш.

Сосновский балтырганын бетерү буенча чарапар түбәндәгә ысууллар белән үткәрелә: химик – үсү учакларына гербицидлар һәм (яки) арборицидлар сиптерү, механик – коры үсемлекләрне чабу, жыю, тамыр системасын казып алу, агртехник – туфрак эшкәрту, күпьеңлек үләннәр чәчү.»;

3) 9.11 пунктын яңа редакциядә бәян итәргә:

«9.11. Яшел утыртмаларны саклау, гамәлдәге кагыйдәләр нигезендә дөрес һәм үз вакытында карау, шулай ук чүп үләне һәм қуак үсемлекләрен, барыннан да элек гражданнарның тормышына һәм сәламәтлегенә куркыныч тудыручи үсемлекләрне, шул исәптән Сосновский балтырганын юк итү өчен аларның булган территорияләрдә предприятиеләр, оешмалар, гражданнар жаваплы.».

2. Элеге каарны авыл җирлегенең мәгълүмати стендларында урнаштырып, халыкка игълан итәргә.

3. Элеге каарны Тукай муниципаль районның рәсми сайтында һәм Татарстан Республикасы хокукуй мәгълүматының рәсми порталында урнаштырырга.

4. Элеге карап үтәлешен контролъдә тотуны законлылык һәм хокук тәртибе буенча дайми комиссиягә йөкләргә.

Муниципаль берәмлек Башлыгы,
Совет Рәисе

О.В. Сурова

